

Møte mandag den 28. januar 2008 kl. 12

President: Thorbjørn Jagland

Dagsorden (nr. 43):

1. Valg av nytt varamedlem til valgkomiteen
2. Innstilling fra valgkomiteen om valg av et medlem til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. S. nr. 116 (2007-2008))
3. *Interpellasjon fra representanten Jan Tore Sanner til finansministeren:*

«Det er en klar sammenheng mellom en velfungerende markedsøkonomi med stor økonomisk frihet og positiv velferdsutvikling. En viktig forutsetning for at markedsøkonomien skal fungere og gi det bidrag til velferdsutviklingen som vi ønsker, er at institusjoner bidrar til å sikre gode kontrollrutiner og forutsigbare spilleregler. Betydningen av dette forsterkes av globaliseringen av økonomien. Nasjonalt er Konkurransetilsynet og Kredittilsynet viktige institusjoner for å sikre kontroll av markedet. Skandalen knyttet til Terra Securities reiser spørsmålet om institusjonene som har ansvar for kontroll, er sterke nok og har et mandat som er tilpasset en liberalisert og globalisert økonomi.

«Hvordan vil statsråden sikre at Kredittilsynet og andre institusjoner som har et kontrollansvar, utvikles og styrkes slik at de kan håndtere en liberalisert og globalisert økonomi?»

4. Referat

Minnetale over stortingsrepresentant

Petter Løvik

Presidenten: Ærede medrepresentanter!

Stortingsrepresentant Petter Løvik gikk bort 3. desember 2007 – bare 58 år gammel.

Petter Løvik var født 11. juli 1949 i Volda. Etter fullført økonomisk gymnas i 1969 begynte han ved Handelshøgskolen i Bergen og tok eksamen som siviløkonom i 1975. I 1976 overtok han farens forretning i Volda og drev denne helt fram til 1997, da han ble innvalgt på Stortinget. I 1982 ble han amanuensis ved Høgskulen i Volda. Bortsett fra et avbrudd på tre år fra 1985 som næringssjef i Volda kom han til å bli i undervisningsstillingen ved høgskolen fram til stortingsvervet i 1997.

Petter Løvik ble innvalgt i Volda kommunestyre i 1979. Han var medlem av kommunestyret fram til 1997. I perioden 1983–1987 var han også medlem av formannskapet. I perioden 1982–1991 var han varamedlem av fylkestinget i Møre og Romsdal. Petter Løvik var leder av Møre og Romsdal Høyre i årene 1994–1997, og var i samme periode også medlem av Høyres sentralstyre.

Ved stortingsvalget i 1989 ble han valgt til 2. vararepresentant for Høyre i Møre og Romsdal, mens han i perioden 1993–1997 var første vararepresentant. Ved valget i 1997 ble han så innvalgt som representant. På Stortinget var han i perioden 1997–2001 medlem av kirke-, utdannings- og forskningskomiteen. I perioden 2001–2005

var Petter Løvik leder av samferdselskomiteen, mens han i inneværende periode var medlem av næringskomiteen. I forrige periode var han også varamedlem til EØS-utvalget. Petter Løvik var gjennom flere år kasserer i Løvebakken Mållag.

Petter Løvik var en hardt arbeidende representant og gikk fullt og helt opp i de saksfelter som lå under den komiteen han til enhver tid var medlem av. Men han glemte aldri sin tilhørighet som representant for Møre og Romsdal spesielt og for Kyst-Norge generelt. Han hadde også en faglig tilknytning til distriktpolitikk og til arbeidet for å fremme vekst og næringsutvikling – noe som også framgår klart av den lange rekken av fagskrifter fra Høgskulen i Volda/Møreforskning med Petter Løvik som forfatter. Høyres leder, Erna Solberg, sa i sine minneord at det var som leder av samferdselskomiteen at Petter Løvik virkelig blomstret. Det er ikke vanskelig å si seg enig i en slik vurdering. Her hadde han rik anledning til å være med på å virkeliggjøre ønsket om handling og reform på et samfunnsområde som også lå hans hjerte nært.

Det føles fortsatt nokså uvirkelig å snakke om Petter Løvik i fortid. Alle som har hatt gleden av å samarbeide med Petter Løvik her i Stortinget siden 1997, vil bære med seg bildet av en medrepresentant som kombinerte en nesten ustoppelig glede over et skikkelig politisk basketak med meningsmotstandere med en like stor glede over hyggelig kontakt og samvær på tvers av alle politiske skillerlinjer. Et usedvanlig fint menneske er gått bort. Vi savner ham dypt – både som samfunnsbygger og menneske.

Vi minnes Petter Løvik for hans virke i Stortinget og lyser fred over hans minne.

Representantene påhørte stående presidentens minnetale.

Carl I. Hagen overtok her presidentplassen.

Presidenten: Representanten Dagrun Eriksen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Det foreligger to permisjonssøknader:

- fra representanten Bjørn Jacobsen om permisjon i tiden fra og med 28. januar til og med 30. januar for å delta som valgobservatør for Europarådet for presidentvalget i Armenia
- fra representanten Øystein Djupedal om permisjon i tiden fra og med 28. januar til og med 30. januar for å delta i Wilton Park-konferanse i Storbritannia

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Møre og Romsdal fylke: Ingrid I. Opedal
For Sør-Trøndelag fylke: Ingvild Vaggen Malvik
3. Ingrid I. Opedal innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Bjørn Jacobsen.

Presidenten: Ingrid I. Opedal og Ingvild Vaggen Malvik er til stede og vil ta sete.

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten vil foreslå Anders Anundsen. – Andre forslag foreligger ikke, og Anders Anundsen anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Statsråd Kristin Halvorsen overbrakte 3 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Odd Einar Dørum vil fremsette et representantforslag.

Odd Einar Dørum (V) [12:07:30]: På vegne av representantene Trine Skei Grande, Leif Helge Kongshaug, Borghild Tenden og meg selv har jeg den glede å fremme forslag om lærerløft for lærere i grunnskole og videregående skole.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1

Valg av nytt varamedlem til valgkomiteen

Presidenten: Det skal velges nytt varamedlem til valgkomiteen etter representanten Petter Løvik, som er avgått ved døden.

Presidenten ber om forslag.

Jan Tore Sanner (H) (fra salen): Jeg tillater meg å foreslå Øyvind Halleraker.

Presidenten: Øyvind Halleraker er foreslått som nytt varamedlem til valgkomiteen etter Petter Løvik.

– Andre forslag foreligger ikke, og Øyvind Halleraker er enstemmig valgt som nytt varamedlem til valgkomiteen.

Sak nr. 2

Innstilling fra valgkomiteen om valg av et medlem til Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen (Innst. S. nr. 116 (2007-2008))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 1836)

Sak nr. 3

Interpellasjon fra representanten Jan Tore Sanner til finansministeren:

«Det er en klar sammenheng mellom en velfungerende markedsøkonomi med stor økonomisk frihet og positiv velferdsutvikling. En viktig forutsetning for at markedsøkonomien skal fungere og gi det bidrag til velferdsutviklingen som vi ønsker, er at institusjoner bidrar til å sikre gode kontrollrutiner og forutsigbare spilleregler. Betydningen av dette forsterkes av globaliseringen av økonomien. Nasjonalt er Konkurransetilsynet og Kredittilsynet viktige institusjoner for å sikre kontroll av markedet. Skandalen knyttet til Terra Securities reiser spørsmålet om institusjonene som har ansvar for kontroll, er sterke nok og har et mandat som er tilpasset en liberalisert og globalisert økonomi.

Hvordan vil statsråden sikre at Kredittilsynet og andre institusjoner som har et kontrollansvar, utvikles og styrkes slik at de kan håndtere en liberalisert og globalisert økonomi?»

Jan Tore Sanner (H) [12:10:10]: Markedsøkonomien som grunnleggende økonomisk struktur har vist seg planøkonomien overlegen, og den vinner frem over store deler av verden. Markedsøkonomien skaper gode incentiver til verdiskaping og effektiv utnyttelse av ressursene. Berlinmurens fall i 1989 og utviklingen over mot markedsøkonomi i de fleste østeuropeiske land har gitt befolkningen mer demokrati, høyere levestandard og ytringsfrihet.

Det betyr ikke at markedsøkonomien er selvregulerende og feilfri. Tvert imot må markedssvikt korrigeres og markedsøkonomien reguleres slik at konkurransen sikres og spillereglene overholdes.

De siste 25–30 år har økonomien – ikke bare i vår del av verden, men i store deler av verden – blitt liberalisert. Globaliseringen bidrar til vekst, utvikling og velferd, men samtidig stilles vi overfor nye utfordringer. Jaget etter størst mulig avkastning fører til at noen aktører tar for stor risiko som ikke bare rammer dem selv, men også andre, og noen aktører er villig til å bryte regler – kanskje fordi risikoen for å bli tatt er for liten, men også fordi muligheten for gevinst er stor.

Intet økonomisk system er perfekt, men en åpenbar fordel med en åpen og markedsbasert økonomi er at feiltrinnene og skandalene blir avdekket. Gang på gang blir vi imidlertid minnet om at politikken er på etterskudd, og at mangelen på overnasjonalitet svekker vår evne til å sikre spillereglene på det økonomiske området.

Enron-skandalen i USA er av noen fremstilt som «kapitalens sanne ansikt» eller et resultat av at «markedskreftene får råde». Jeg mener at det saken først og fremst viste, var betydningen av kontrollmekanismer som kan avsløre brudd på reglene i markedet. Et velfungerende marked er avhengig av både skrevne og uskrevne regler for oppførsel. Brudd på reglene må avdekkes og få konsekvenser, slik det gjorde i Enron-saken. På den måten blir de negative utslagene og ringvirkningene minst mulig.

Skandalen knyttet til Terra Securities er et annet eksempel på at noen er villig til å krysse grenser for å få størst mulig avkastning, og illustrerer at det er behov for en gjennomgang av regelverket og tilsynsordningene for å sikre at disse blir bedre tilpasset utfordringene.

Liberaliseringen av finansmarkedene har vært nødvendig, ikke minst i de nordiske land, som var nokså sent ute på dette området.

Den gjennomgående utviklingen med liberalisering av finansmarkedene har bidratt til mer konkurranse, langt flere produkter og økt tilgjengelighet for kundene. En norsk boliglånskunde har fått økt markedsmakt, og rentemarginen til bankene er presset nedover. Norske finansaktører tilbyr nå et bredt spekter av finansielle tjenester innenfor forsikring, lån og sparing. Det er en positiv utvikling som har gitt bedre produkter til en lavere pris for forbrukere og bedrifter.

Aksje- og obligasjonsmarkeder er i sin natur preget av konjunktursykluser, forventninger til lønnsomhet i næringslivet og de viktigste råvareprisene. For å håndtere usikkerheten ved investeringer i slike verdipapirer har nye produkter som derivater og byttehandler utviklet seg raskt. De siste årene har det vokst frem et marked for såkalte strukturerte finansielle produkter. Slike produkter er en sammenbinding av tradisjonelle verdipapirer som aksjer, obligasjoner og derivater. Det blir dermed vanskeligere og vanskeligere for kundene å vite hvilke produkter de har kjøpt, og hvilken risiko de tar ved investering. I tillegg kan provisjonsbasert finansrådgivning få uheldige utslag ved at selger av produktet ønsker en høyere risikoprofil på investeringen enn det som er riktig i forhold til kundens økonomi. Kombinasjonen av kompliserte produkter og mer aktivt salg mot kunder uten tilstrekkelig finanskompetanse kan, som i Terra-saken, gi veldig alvorlige konsekvenser.

Det er viktig at vi lærer av Terra-saken. I den forbindelse må det vurderes om den kunne vært unngått eller begrenset ved bedre tilsyn i en tidligere fase. Det er avdekket at begge parter – Terra Securities som selger av produktene og kommunene som kjøper av produktene – har brutt lov- og regelverk. Da er det spørsmål om tilsynet har vært godt nok.

Bondevik II-regjeringen la frem en egen melding om de statlige tilsynene.

I St.meld. nr. 17 for 2002-2003 står det bl.a.:

«Det finansielle tilsynet med finansielle foretak og markeder, skal avdekke og hindre brudd på gjeldende reguleringer for det finansielle systemet. Økende kompleksitet i foretak og markeder har ført til at kontroll av risiko gjennom bruk av reguleringer er blitt vanskeligere. En stadig viktigere del av finansilsynet består derfor av identifikasjon av risiko i de finansielle markeder og foretak for å sikre at risikoen ikke er større enn evnen til å bære slik risiko.»

Videre står det:

«Det er også et hovedmål for regulering og tilsyn å beskytte forbrukerne og andre brukere av finansielle tjenester. På viktige områder forvalter tilsynsenhetene på ulike måter kapital for sine kunder.»

I tillegg til å vurdere om tilsynet har vært tilfredsstillende, er det også nødvendig å stille spørsmålet om Kredittilsynet har ressurser nok, og om tilsynet i tilstrekkelig grad vektlegger sin oppgave i å «avdekke og hindre brudd på gjeldende reguleringer for det finansielle systemet», eller om ressursknapphet tilsier at hovedfokus knyttes til etter-

kontroll. Ifølge Dagens Næringsliv 21. januar må Kredittilsynet droppe mange saker på grunn av ressursknapphet. I løpet av ett år har antall innsidehandelssaker oversendt fra Oslo Børs nesten doblet seg.

Globaliseringen har økt handelen og fått mange millioner mennesker ut av fattigdom. Det store bildet av globaliseringen viser en positiv utvikling.

I sammenheng med Terra-saken ser vi hvor globalt finansaktørene i dette markedet opererer. Det er lite trolig at noen av innbyggerne visste at kommunepolitikere gamblet i amerikanske papirer knyttet til bl.a. eiendomspriser i USA. Fri flyt av kapital og ny teknologi gjør at «jorden er flat», slik Thomas Friedman skriver i sin bok, men det gir også nasjonale myndigheter nye utfordringer: Hvordan kan vi unngå eller begrense at utslag av globaliseringen rammer norske finans kunder? Hvordan kan vi unngå at norske kommuner taper penger på fall i eiendomspriser i USA? Og hva kan vi gjøre for å hindre at rådmenn og lokalpolitikere spiller bort innbyggernes penger?

Det finnes ingen enkle svar, men jeg vil peke på noen tiltak som jeg ber finansministeren vurdere:

- I Terra-skandalen er det avdekket lovbrudd, men også en betydelig mangel på kunnskap og kompetanse hos både selger og kunde. Det må vurderes hvordan man kan bidra til å sikre og bygge kompetanse både i finansnæringen og hos kundene.
- Det er nødvendig å kvalitetssikre og oppdatere retningslinjer for de ulike finansaktørene når det gjelder kundeinformasjon, rådgivning og salg av spesielt nye, uoversiktlige finansielle produkter.
- Kredittilsynet må styrkes, og finansministeren må vurdere hvordan tilsynets oppgave i å avdekke og hindre lovbrudd før de begås, kan styrkes.
- Det må vurderes å gi Kredittilsynet en friere og mer selvstendig rolle ved økt delegering fra Finansdepartementet til tilsynet.
- Man må øke og forsterke det internasjonale samarbeidet for utveksling av erfaringer og utfordringer rundt fremveksten av nye produkter og andre forhold som kan true den finansielle stabiliteten.

Noen bruker finansskandaler og uro i finansmarkedene som et argument mot markedsøkonomien. Slike analyser er jeg grunnleggende uenig i. På samme måte som samfunnets langsiktige stabilitet og trygghet er avhengig av markedsøkonomi, er også markedsøkonomien avhengig av en rettsstat, velutviklede institusjoner og høy samfunnsmoral.

I den årlige indeksen Economic Freedom of the World 2007 vises den empiriske sammenhengen mellom fungerende markedsøkonomi og positiv velferdsutvikling. Her fremheves også beskyttelse av eiendomsrettigheter og god juridisk infrastruktur som grunnleggende for vekst og velferd. Landene med den mest positive utviklingen kjenne-tegnes av stor grad av økonomisk frihet og rettssystemer som regulerer markedet. Det viser hvor viktige selvstendige institusjoner som Kredittilsynet er i et samfunn, og at de nettopp styrker de markedsbaserte løsningene over tid. Det er av kritisk betydning at tilsynet med finansmarkedene, både nasjonalt og internasjonalt, er under stadig bedring og tilføres kompetanse tilpasset de nye utfordringene.

Ifølge et foredrag av Svein Gjedrem i Sparebankforeningen i oktober i fjor var mangelfullt tilsyn en medvirkende årsak til at boliglånskrisen fikk utvikle seg. Han sa bl.a.:

«For det femte har det forekommet tilsynssvikt. (...)

I USA har verken agentene eller låneinstitusjonene vært underlagt føderalt tilsyn, og det statlige tilsynet har variert statene imellom.»

Jeg forventer ikke at en finansminister fra SV er like overbevist som en Høyre-mann om sammenhengen mellom en velfungerende markedsøkonomi med stor økonomisk frihet og en positiv velferdsutvikling. Men jeg håper vi kan møtes i at en viktig forutsetning for at markedsøkonomien skal fungere og gi bidrag til velferdsutviklingen, er at institusjoner bidrar til å sikre gode kontrollrutiner og forutsigbare spilleregler.

Mitt spørsmål til finansministeren er: Hvordan vil finansministeren sikre at Kredittilsynet og andre institusjoner som har kontrollansvar, utvikles og styrkes, slik at de kan håndtere en liberalisert og globalisert økonomi?

Statsråd Kristin Halvorsen [12:20:26]: Jeg vil gjerne starte med å takke representanten Sanner for at han tar opp en problemstilling som er veldig viktig, og som det er bred tverrpolitisk enighet om er viktig. Det er selvfølgelig fordi finansmarkedene har gjennomgått en betydelig utvikling de senere årene. Sentrale utviklingstrekk er stadig flere og mer komplekse finansielle instrumenter, antallet transaksjoner har økt betydelig, det er en betydelig internasjonalisering, og det er en økt utveksling av tjenester og kapital over landegrensene. Vi snakker altså om et marked som er mange ganger fordoblet både i antall og i kompleksitet.

Jeg har tenkt å la den store debatten om kapitalismens fortrefelighet og markedsøkonomiens velsignelse ligge i denne omgang. Jeg er veldig glad for at representanten Sanner og jeg kan enes om at en utemmet rovdyrkapitalisme uansett ikke er ønskelig. Det finnes ikke markeder som regulerer seg selv, eller som er feilfrie, og det er behov for både lovverk og tilsyn for å få dette til å fungere. Hvis jeg skulle komme med en liten bemerkning, ville det være at den modellen de har i de landene som har den mest liberaliserte økonomien og legger størst vekt på markedet, ikke i utgangspunktet vil være å foretrekke av politiske hensyn. Tvert imot har den nordiske velferdsmodellen vist seg å være ikke bare en meget god velferdsmodell, men også en økonomisk veldig effektiv modell.

Jeg er enig med interpellanten Sanner i at utviklingen på finansmarkedene stiller veldig store krav til myndighetene. Sanner nevnte særlig Konkurransetilsynet og Kredittilsynet, men jeg konsentrerer meg om Kredittilsynet, siden det er mitt ansvar.

Tilsynets hovedmål er gjennom tilsyn med institusjoner og markeder å bidra både til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Bak dette ligger viktige samfunnsøkonomiske hensyn og ønsket om å beskytte forbrukere og investorer og samfunnsøkonomien mer generelt. Finansiell stabilitet og velfungerende markeder er nødvendig for økonomisk vekst og sysselsetting, som igjen er en forutset-

ning for høy velferd og gode levekår. Nettopp utviklingen i disse subprime-lånene i USA er et veldig godt eksempel på at med manglende tilsyn kan det utvikle seg markeder som ikke bare har betydning for kanskje halvannen million låntakere og deres familier, men som får et omfang som også betyr en betydelig ustabilitet i hele samfunnet.

Forebygging av de finansielle stabilitetsproblemene gjennom overvåking og tilsyn med finansinstitusjoner er blitt vanskeligere og mer krevende. Finansmarkedene har økt vesentlig, som jeg var inne på. Vår regulering av finansinstitusjonene må derfor bygge på og bidra til en god avveining mellom konkurranse, soliditet og kundehensyn. Det forutsetter klare og gode lovregler og forskrifter.

Videre er det sånn at avanserte modeller for risikostyring og kapitalplanlegging, komplekse finansielle produkter og teknikker for overføring av risiko gjør det mye mer krevende å vurdere kvaliteten på de interne kontrollene som institusjonene har, og om soliditeten er tilpasset den faktiske risikoen. Det er likevel ingen tvil om at tilsyn og kontroll på dette området er veldig viktig for Kredittilsynet.

I tillegg har Kredittilsynet utviklet en makroøkonomisk overvåking med analyser og vurderinger av mulige stabilitetsproblemer i norsk finansnæring. Rapporten om «Tilstanden i finansmarkedet» for 2007 legges fram den 28. februar, og den vil bl.a. inneholde vurderinger av dette.

Det er et nært samarbeid mellom Kredittilsynet og Norges Bank også om finansiell stabilitet, og det er trepartsmøter mellom Finansdepartementet, Norges Bank og Kredittilsynet om dette.

Når det gjelder verdipapirmarkedet, vil jeg innledningsvis påpeke at Norge siden 1980-årene har hatt et lovverk for verdipapirmarkedet som i noen grad har vært strengere og har ligget i forkant av utviklingen ellers i Europa. Med gjennomføringen av de siste EØS-reglene og EU-direktivet er det europeiske regelverket ytterligere harmonisert når det gjelder å sikre gode spilleregler og investorbekyttelse. Norge har de siste 10–15 årene også utviklet en god standard for håndhevelse av regelverket.

I 2007 kom både ny verdipapirhandellov og ny børslov på plass. Den nye verdipapirhandellden skal sikre en målrettet og effektiv regulering av handel i finansielle instrumenter. Viktig i denne sammenhengen er det å merke seg at investeringsrådgivning er blitt konsesjonspliktig virksomhet, noe som innebærer at investeringsrådgivere er underlagt et omfattende regelverk for hvordan investors interesser skal sikres i en rådgivningssituasjon. Disse lovreglene pålegger rådgiveren, eller vi kan si selgeren, for det er det man ofte står overfor, en «egnethetstest» ved finansiell rådgivning. Rådgiveren skal innhente opplysninger og vurdere om investeringen er i samsvar med kundens investeringsmål, om kunden er finansielt i stand til å håndtere risikoen, og at kunden har nødvendig erfaring og kunnskap til å forstå risikoen.

Investeringsrådgivere er etter den nye loven under tilsyn av Kredittilsynet, som har effektive sanksjonsmuligheter dersom det avdekkes brudd på loven.

Det har vært mange eksempler på enkeltpersoner som har gått inn på spareprodukter som de ikke har hatt oversikt

over hva var. Senest på Lørdagsrevyen var det en sparer som het Jan Vågenes, som ikke hadde forstått hva slags betingelser han gikk inn på, og hadde tapt penger. Ut fra hvordan regelverket nå er å forstå, vil det være i strid med loven hvis en rådgiver gir en vanlig sparer som ikke har oversikt over konsekvensene av det man går inn på, råd om å gå inn på en sånn type kontrakt. Denne type produkter vil vi altså regne med at nesten blir borte fra markedet.

I tilsynsarbeidet legges det stor vekt på å forebygge lovbrudd. Kontroll med foretakenes håndtering av kundenes interesser står veldig sentralt. Selv om verdipapirmarkedet er preget av ønsker om høy fortjeneste både for kunder og selgere, holder hovedtyngden av foretakene seg innenfor de rammene som følger av lover og regler.

Det store antall foretak under tilsyn, og transaksjonsmengden, innebærer at Kredittilsynets atferdskontroll i stor grad må basere seg på stikkprøver. Det er ikke mulig å gjennomføre forhåndskontroll med konkrete produkter og transaksjoner, og slik forhåndskontroll vil for øvrig heller ikke være hensiktsmessig i en liberalisert og åpen økonomi. Ettersom Kredittilsynet først vil kunne undersøke konkrete transaksjoner etter at de er gjennomført, er den allmennpreventive virkning et sentralt moment i valg av reaksjon. En kontant og rask reaksjon er, etter både Finansdepartementets og Kredittilsynets erfaring, viktig for å markere hvilken standard som må forventes fra foretakene for å sikre framtidig tillit i markedet.

I løpet av de siste ti årene har undersøkelser av atferden i verdipapirforetak avdekket en rekke lovbrudd som har medført reaksjoner fra Kredittilsynet. I de groveste tilfellene er det reagert med tilbakekallelse av konsesjon, i andre tilfeller pålegg om rettinger. Siden 1997 har Kredittilsynet trukket tilbake sju konsesjoner – seks ut fra egen inspeksjon – som følge av atferdsbrudd. De to siste er varselet om tilbakekall av tillatelsen til Terra Securities ASA i november 2007 og tilbakekallet av tillatelsen til Boston Asset Management ASA i 2001.

Terra-saken ble innledet ved at Finansavisen 31. oktober 2007 hadde en omtale av Terra Securities' rolle ved norske kommuners kjøp av amerikanske rentepapirer. Kredittilsynet startet umiddelbart undersøkelser. På tidspunktet for forhåndsvarselet var det tilstrekkelig faktisk og juridisk grunnlag for å fatte vedtak om tilbakekall av tillatelsene. Terra Securities fikk frist til å avgi uttale, men valgte selv å begjære oppbud, altså slo seg selv konkurs, den 28. november.

Uansett omfanget av tilsyn fra Kredittilsynet vil det alltid være kjøperen, investoren eller sparereren som til slutt må vurdere hvorvidt man skal kjøpe et verdipapir. Det vi kan stille opp med, er et godt lovverk, et tilsyn som har kompetanse og ressurser til å gjennomgå og føre tilsyn med lovverket, og opplyste kunder.

Det som er utrolig viktig i den situasjonen vi står overfor videre, er å være oppmerksom på at lovverket på dette feltet er betydelig innstrammet i forhold til da Terra tilbød sine produkter til de kommunene som kjøpte dem. Det vil ikke ut fra det nye regelverket være i tråd med intensjonene i loven å selge denne typen spareprodukter til kommuner, med mindre de er meget avanserte og forstår

hva de går inn i. Og det er en utfordring for oss å sørge for at Kredittilsynet har tilstrekkelige ressurser. Dette er jo en institusjon som er finansiert gjennom gebyrer, og vi følger nøye med på budsjettet for neste år for å sikre oss at ressursituasjonen er tilstrekkelig. I tillegg er vi avhengig av at Økokrim har tilstrekkelige ressurser til å følge de sakene som er av særlig alvorlighetsgrad.

Jan Tore Sanner (H) [12:31:30]: Jeg takker finansministeren for konstruktive svar. Jeg skal også la den store debatten om økonomisk system ligge i denne sammenheng, men jeg synes at det er viktig å markere at markedsøkonomien som system bidrar til effektiv ressursutnyttelse, og at det er behov for gode tilsyn og regler for at markedet skal fungere. Jeg er også enig med finansministeren i at det har skjedd mye positivt på lov- og regelsiden, og at det selvsagt heller ikke er mulig å ha type forhåndskontroll av slike avtaler.

Jeg kunne allikevel tenke meg å utfordre finansministeren noe mer på hva vi kan lære av Terra Securities-saken, for det er helt åpenbart at der ble det begått lovbrudd på begge sider. Både selger og kjøper har brutt lov- og regelverk, og da mener jeg at det ville være nyttig å bruke den saken som en case og få vurdert om tilsynet har vært tilstrekkelig. Jeg har registrert at finansministeren ved flere anledninger har gitt skryt til Kredittilsynet, og det kan godt tenkes at det er grunnlag for å gjøre det, men jeg kunne godt tenke meg også å se en evaluering fra finansministerens side, gjerne lagt frem i f.eks. kredittmeldingen. Så jeg vil utfordre finansministeren til å respondere på om hun mener at det kan være fornuftig å få en sak, eller en vurdering i tilknytning til en sak, slik at Stortinget kan få en gjennomgang av om tilsynet har vært tilstrekkelig i forbindelse med Terra Securities-saken.

Jeg registrerer også at finansministeren sier at hun vil følge med på budsjettet til Kredittilsynet. Min hensikt er selvsagt heller ikke å forskuttere budsjettbehandlingen i 2009 – jeg er klar over at finansministeren er inne i de rundene nå. Men jeg mener at det bør være mulig for finansministeren å si noe om hvorvidt hun er enig med meg i at det er et behov for å styrke Kredittilsynet i et litt større og lengre perspektiv, for det er helt åpenbart at tilsynsoppgavene blir ikke mindre i årene som kommer, og når Dagens Næringsliv avdekket i forrige uke at det er en rekke saker oversendt fra Oslo Børs som Kredittilsynet og Økokrim bare må la ligge fordi de ikke har kapasitet, er det åpenbart at det er kapasitetsgrenser som de stanger hodet i. Jeg mener også at det i tillegg bør kunne være interessant å se på om Kredittilsynet bør få en noe friere stilling, kanskje ikke på samme måte som Konkurransetilsynet, men at det ville bidra til at Kredittilsynet ville få en sterkere posisjon i markedet dersom det hadde et noe friere spillerom.

Statsråd Kristin Halvorsen [12:34:52]: Jeg vil kanskje dempe denne veldige hyllesten til markedsøkonomien, med tanke på alle dem som nå lider under mangel på kontroll og et voldsomt kjøp etter raske penger fra dem som har gitt ca. 1 1/2 millioner amerikanere subprime-lån. Nå kommer jeg rett fra omgang med noen av verdens aller

rikeste mennesker, og nå skjelver jo ikke bare USAs økonomi, men også verdensøkonomien, med utgangspunkt i denne typen lettsindigheter, hvor en altså har lurt vanlige, fattige folk eller lavere middelklasse i USA til å inngå lånekontrakter som alle ansvarlige burde se at det var stor sjanse for at de ikke kom til å ha mulighet til å betjene. Veldig mange av disse menneskene kommer aldri til å komme seg ut av det. Nå driver man refinansiering av noe av det, og noen blir værende med det, men det er klart at det har meget store sosiale konsekvenser, i tillegg til den finansielle ustabiliteten, og dette sier jo nettopp at en utemmet kapitalisme ikke kan få ture fram på egen hånd.

Når det gjelder Kredittilsynets ressurser, har det vært en betydelig økning, og det skulle bare mangle. Jeg kan ta et par budsjettall her – saldert budsjett for Kredittilsynet i 2001 var på ca. 108 mill. kr og i 2008 på 209 mill. kr. Antall ansatte har økt med 165. Jeg sier ikke at dette nødvendigvis er nok, og det er veldig vanskelig å lene seg tilbake og si at alt er nok bestandig, men jeg tror faktisk at det har rimelig gode ressurser. Og ikke minst er jeg glad for at de klarer å holde høy kompetanse i Kredittilsynet, for arbeidsmarkedet nå er veldig krevende når det gjelder mye av den kompetansen de har, og det er en stor utfordring å holde på den. Men vi skal selvfølgelig følge med på det, og også den flaskehalsen som vi ser ellers når det gjelder økonomisk kriminalitet, nemlig Økokrim, for her er det jo et samspill mellom det å avdekke ulovligheter, gi reaksjoner, og også kunne følge de alvorligste tilfellene inn.

Så spør representanten Sanner om det går an å få en nærmere gjennomgang av Terra-saken, f.eks. i forbindelse med kredittmeldingen. Jeg ser gjerne nøyer på om det er noe som på et tidligere tidspunkt kunne vært gjort i den saken. Men først og fremst må vi ha et tilsyn som er slik at man går inn i enkeltsaker. Man kan aldri regne med å være i forkant på den måten at man kan kontrollere alle produkter, og når det gjelder den typen produkter som ble solgt fra Terra til disse kommunene, burde det ha ringt bjeller både hos dem som solgte, som informerte altfor dårlig – det er påvist – og hos dem som kjøpte, og som ikke har overskuet hva de faktisk gjorde.

Når det gjelder spørsmålet om Kredittilsynet skal ha en friere stilling, må jeg si at jeg er meget godt fornøyd med hvordan samarbeidet mellom Finansdepartementet og Kredittilsynet er nå. Jeg vet ikke helt hva vi skulle oppnå ved å ta den diskusjonen.

Alf E. Jakobsen (A) [12:38:35]: Innledningsvis har jeg lyst til å si at det er positivt at finanspolitisk talsmann i Høyre så sterkt fokuserer på om det er ressurser nok og gode rutiner i Kredittilsynet og andre kontrollorganer til å håndheve regelverket, slik at finansmarkedet kan fungere på en sunn og god måte. Det er ikke alltid det har vært like stort fokus på dette i alle leirer. Enkelte partier her på Stortinget har hatt sterke oppfatninger av at ulike markeder skal styre seg mest mulig selv, og at offentlige myndigheter skal holde fingrene fra fatet.

Så over til hovedsaken, og det er utviklingen på finansmarkedet. Det er ingen tvil om at det har skjedd en ut-

vikling der markedene har hatt en sterk økning i størrelse og ikke minst i kompleksitet, både nasjonalt og internasjonalt. Samtidig har finansmarkedets betydning for den realøkonomiske utviklingen økt betydelig.

I november 2007 skjedde det en gledelig sak, etter min mening, ved at en ny verdipapirhandellov trådte i kraft. Den nye loven innebærer en tydeliggjøring av investeringsrådgiverens forpliktelser overfor investor. Heretter vil rådgiverne og deres virksomhet være underlagt tilsyn av Kredittilsynet. Et viktig element i den nye lovgivningen er strengere krav til rådgivers uavhengighet.

Etter min mening er det helt sentralt at skillet mellom rådgivning og salg kommer klart fram. Det har ikke vært godt nok hittil. Slik jeg ser det, må bankene påta seg en stor del av ansvaret for at så mange vanlige mennesker uten spesialkompetanse i finans har tapt penger. En bieffekt av det som har skjedd, er at folk mister tilliten til bankene generelt.

I tillegg til at lovverket må være på plass og finansinstitusjonene opptrer på en etisk ansvarlig måte, er det selvfølgelig viktig at Kredittilsynet evner å utføre sine oppgaver som regulator og tilsynsmyndighet på en god måte.

Så vidt jeg kan bedømme, er det ingenting å utsette på måten Kredittilsynet har ivaretatt sine oppgaver på. Etter min mening løser Kredittilsynet komplekse oppgaver på en god måte. Da Terra-saken ble kjent 31. oktober 2007, startet Kredittilsynet samme dag undersøkelser og bad om redegjørelser. Etter min mening var de da kjapp på labben da uhellet først var ute. Vi kjenner alle fortsettelsen med varsel om tilbakekall av tillatelse og selskapets egen begjæring om oppbud.

Videre synes jeg det er grunn til å berømme Kredittilsynet for at de i kjølvannet av Terra-saken har undersøkt tilbudet av såkalte sammensatte produkter i 15 banker. Tilsynet er ikke nådig i sin konklusjon. Produktene er markedsført som «garanterte spareprodukter» der kundene ikke kunne tape pengene de satte inn. Det viser seg at en svært høy andel av dem som har kjøpt strukturerte produkter, i hovedsak småsparere, har lånefinansiert kjøpene etter anbefaling fra bankenes selgere. Mange mennesker er i dag i en fortvilet situasjon. Det viser det eksemplet som statsråden viste til, om bussjåføren og familiefaren som etter anbefaling fra banken hadde lånt 700 000 kr, og som nå sitter i det til oppover ørene. Slikt er uetisk, etter min mening.

Da Kredittilsynet varslet tilbakekall av Terra Securities' konsesjon, var begrunnelsen alvorlige brudd på reglene om god forretningsskikk. Slike overtredelser er det vanskelig å gardere seg 100 pst. imot. Det myndighetene imidlertid kan gjøre, er å sørge for at det nødvendige lovverket og reguleringer er på plass, og at det er systemer for oppfølging og kontroll.

I Dagens Næringsliv 21. januar, som flere har referert til, kan vi lese at antallet innsidesaker ble fordoblet i 2007, og at Kredittilsynet og f.eks. Økokrim må droppe slike saker på grunn av begrensede ressurser. Noe av denne utfordringen er at Kredittilsynet konkurrerer med verdipapirforetak om fagfolk. Med andre ord: Selv om det er stillingshjemler tilgjengelig, er det ikke bestandig like enkelt

å få stillingene besatt. Det er grunn til å følge utviklingen på dette området.

Så vil jeg understreke det statsråden sa: Det har vært en betydelig økning i antall stillinger fra 2001 til utgangen av 2007, og budsjettet er økt med over 100 mill. kr i den samme perioden.

Christian Tybring-Gjedde (FrP) [12:43:57]: La meg først takke interpellanten for å ha tatt opp denne meget viktige saken, selv om jeg kanskje er litt overrasket over vinklingen og enkelte av anbefalingene.

Det er liten tvil om at en global markedsøkonomi i konstant utvikling krever tilsynsordninger som også er i konstant utvikling. Men i Kredittilsynets mandat vil jeg anta at dette burde være dekket inn. Det står bl.a. når det gjelder bank, finans og forsikring:

«Tilsynet med bank- og finanssektoren skal sikre betryggende soliditet, risikobevissthet, styring og kontroll i foretakene og bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder.»

Så i utgangspunktet skulle det være innenfor mandatet til Kredittilsynet.

Så vil jeg gå tilbake til dette med vekst og velstand, som interpellanten var innom. Det er ikke noen tvil om at det frie markedet, med svært få reguleringer, har ført hundrevis, ja millioner, av mennesker ut av fattigdommen over hele verden. Sannheten er at også Norge har kommet ut av fattigdommen gjennom handel og sjøfart. Det blir litt navlebeskuende hele tiden å være opptatt av stadig nye restriksjoner, når man ser hvilken lykke, historisk sett, markedsøkonomien har vært for hundrevis, ja millioner av mennesker. Selvfølgelig er det også steder hvor det ikke har vært like vellykket, men ofte ikke på grunn av markedsøkonomien, heller på grunn av reguleringer og planøkonomi.

Fremskrittspartiet er opptatt av at markedsaktørene skal ha lik informasjon til lik tid. Men det er faktisk lov å ta ufornuftige valg. Det er lov å være dum. Og det er lov å tape penger. Hvis man lager reguleringer som gjør at det er nesten umulig å tape penger, taper man også risikovillighet, og man taper innovasjonskraft. Det er ingen tjent med, selv om det høres veldig fornuftig ut for dem som eventuelt skulle tape penger. Men så er det en forskjell – når vi snakker om Terra Securities og de investeringene kommunene gjorde. Der var det jo noen som gamblet med andres penger. Og det er klart at da skal vi ha klare regler. De investeringene disse kommunene gjorde, var jo også brudd på loven. Man kan ikke ha samme regler for bruk av egne penger som for bruk av andres penger. Det burde kanskje finansministeren merke seg med Statens Pensjonsfond – Utland.

Jeg var litt overrasket over anbefalingene som kom fra interpellanten, for det var snakk om at man trengte mer ressurser. Det er jo sjelden medisin for Høyre ellers. Senest i Dagens Næringsliv i dag var interpellanten ute og mente at det var tilstrekkelig å slanke offentlig sektor og bruke pengene mer effektivt – det ville løse det meste. Men her sier han at Kredittilsynet trenger mer penger. Akkurat på dette området mener interpellanten at det er behov for mer

penger. Fremskrittspartiet er ikke overbevist om at mer penger vil løse noen av de utfordringene som interpellanten var innom. Vi synes innspillet om at Kredittilsynet muligens burde ha en friere rolle, er positivt, og noe vi i Fremskrittspartiet foreløpig vil støtte.

Så til den nordiske velferdsmodellen og finansministerens uhemmede skryt av den. Det er mulig at den går rett hjem på SVs landsmøte, men ikke i stortingsalen. Det er i Norge i dag 25 pst. av alle mellom 18 og 67 år som lever av trygd. Jeg snakker ikke om pensjonister, men om de mellom 18 og 67 år, at 25 pst. av dem har trygd som hovedinntekt. Vi har en skole som formidler svært lite kunnskap, faktisk noe av det dårligste i OECD-området. Vi har forfall i offentlig sektor på nær sagt alle områder. Bygninger er i forfall, og eldreomsorgen er ikke noe særlig å skryte av. Parallelt med dette har vi altså inntekter som alle andre kan misunne oss – vi har vunnet i lotto i Nordsjøen – men som vi ikke klarer å forvalte på en bedre måte enn vi gjør.

Svein Flåtten (H) [12:48:50]: Det er gledelig å kunne konstatere at alle er enige om at en velfungerende og for så vidt også liberalisert markedsøkonomi er avgjørende for vårt velferdssamfunn. Men at den er velfungerende og virker som den skal, er ikke noe som kommer som manna fra himmelen. Det må, som alt annet, dyrkes frem gjennom videreutvikling og stadige forbedringer, ikke minst av de institusjonelle rammebetingelser. Derfor er det viktig at Stortinget, som lovgiver, fører diskusjoner om hvordan markedsøkonomien i en globalisert tidsalder kan implementeres, utvikles og videreføres i vårt samfunn – ikke først og fremst, og bare, gjennom lovreguleringer, kanskje like mye på sikt gjennom avreguleringer – og hvordan vi setter kontrollinstitusjonene i stand til å forebygge brudd på de reglene vi allerede har, og vurdere hvordan de virker. Grunnen til det er åpenbar: Hele dagens velferdssamfunn, og enda mer den fremtidige velferdsutvikling, hviler på at markedsøkonomien må fungere. Derfor må kontrollmekanismene også fungere og skape en bevissthet og trygghet for alle aktører og for enkeltmennesker når vi tar våre egne valg. Derfor trengs det kjøreregler som viser at stor-samfunnet er villig til å sanksjonere mot dem som ikke holder seg innenfor reglene.

Det er fullt mulig å kjøre i 250 km i timen på moderne motorveier, til og med i dette landet, men det er nesten ingen som gjør det, fordi skadevirkningene er åpenbare, risikoen for å bli avslørt stor og sanksjonene meget strenge. Slik må det nok også være på de finansielle motorveier som etter hvert avtegner seg, og kanskje aller mest på snarveiene.

Så vil jeg gjerne bringe inn i debatten konkurranseelementet i den moderne markedsøkonomien. Det er selvsagt at en friest mulig konkurranse er en forutsetning for markedsøkonomien. Men det er også slik at en mest mulig åpen konkurranse, hvor flest mulig kan delta, og uten unødvendige hindringer fra myndighetene, gir et viktig bidrag til den indre kontroll mellom markedsaktørene og til selvjustis. Derfor er det viktig ved enhver anledning å sørge for at konkurransemulighetene blir utvidet og bedre,

ikke innskrenket og dårligere, som det må være tillatt å si at vi har sett eksempler på under denne regjering.

Det er slik at dominerende markedsmakt, kanskje i dagens samfunn dominerende kunnskapsmakt og monopoler, typisk vil kunne utnyttes på bekostning av forbrukerne. Da snakker jeg ikke bare om Kredittilsynet, men også om Konkurransetilsynet, som er en viktig aktør. Konkurransesikring og åpenhet i markedsøkonomien sikrer forbrukernes valgfrihet, det sikrer optimale prisnivåer og har muligheten i seg til å gi sikkerhet for at produkter og tjenester, i dette tilfellet økonomiske tjenester, er trygge og til å stole på uten altfor inngående forkunnskaper. Derfor er de politiske signaler også på konkurransesiden viktige for aktørenes holdning til de reglene samfunnet stiller opp. De politiske signaler om hvordan Konkurransetilsynet skal fungere i gitte situasjoner, har med respekt å melde vært noe vinglete. Så kan man si: Hva har dette å gjøre i finanskomiteens diskusjon om dette? Jeg tror man må se litt bredere på det. Det er jo også slik at det er finansministeren og en statsråd fra det samme partiet som bekler ledelsen i begge de departementer som skal stå i bresjen for å forsvare vårt markedsøkonomiske system og sørge for at det skal fungere videre framover. Det er utfordrende uansett, og jeg tror at med finansministerens partis historiske tilnærming til liberalisert, globalisert markedsøkonomi, er det nyttig at alle krefter skyver på, slik som vi gjør i denne debatten i dag.

Jeg tror også at Stortinget selv, som lovgiver, bør pleie en god kontakt med tilsynene gjennom komiteene. Det gjøres, men min erfaring fra dette huset er at det kanskje ikke gjøres i tilstrekkelig grad. Med den raske utviklingen vi ser, tror jeg det er nyttig for lovgiverne å ha en tett og god kontakt på den måten.

Hans Olav Syversen (KrF) [12:53:43]: I interpellasjonen spør representanten Sanner om hva som kan gjøres for at Kredittilsynet og andre tilsyn kan utvikles slik at de kan ivareta sitt ansvar i en globalisert økonomi.

Noen vil vel hevde at når Høyre-representanter åpner for mer kontrolltiltak, skal det mye til for at Kristelig Folkeparti ikke gir sin tilslutning til det, og jeg kan i grunnen være enig både i mye av premissene som Sanner har gitt, og i spørsmålsstillingen.

Det er kanskje også en viss frykt i interpellasjonen, sett fra Sanners side, for at Terra-skandalen i kjølvannet av den amerikanske subprime-krisen skal føre til forsøk på å regulere kapitalbevegelser. Frie kapitalbevegelser er jo som kjent – som det har vært nevnt før her – en av de grunnleggende friheter som ifølge både teori og praktisk erfaring styrker velstandsutviklingen i samfunnet. Men velfungerende markedsøkonomi forutsetter at alle aktører har samme, og fullstendig, informasjon og er i stand til å ta rasjonelle beslutninger til eget beste. Er det noe Terra-skandalen har vist oss, er det at all informasjon om kompliserte finansielle produkter ikke nødvendigvis er lett tilgjengelig, og at en del som kjøper slike produkter, har gjort det mer i god tro enn basert på rasjonelle vurderinger.

I den nye verdipapirhandelloven stilles det strengere krav til informasjon og dokumentasjon ved salg av verdi-

papirer. Selgerne har ansvar for selv å vurdere om kundene faktisk har den erfaring og kompetanse som er nødvendig for å investere i den type papirer. Kredittilsynet har ansvar i sitt tilsyn for å påse at de finansinstitusjonene de har tilsynsansvar for, faktisk setter dette i system. Det kan ikke være tilfredsstillende at foretakene bare trenger å vise fram et skjema hvor selger har krysset av et «ja» på om kunden har tilstrekkelig kompetanse til å kjøpe et produkt. En slik vurderingsplikt blir meningsløs hvis ikke institusjonen samtidig kan dokumentere grunnlaget for sin vurdering. Jeg kan godt tenke meg å høre om finansministeren er enig i en slik premiss. En selger som får honorar som er avhengig av hvor mye vedkommende selger, vil neppe være uhildet når vedkommende skal vurdere om kunden er i stand til å kjøpe produktet. Jeg stoler på at Kredittilsynet i sine tilsynsbesøk kan avdekke om disse vurderingene er reelle, eller om det er en ren avkrysningsøvelse. Jeg går også ut fra – det har jeg vært inne på her før – at tilsynet sier noe til departementet og statsråden om hvilke ressursbehov man har for å ta denne nye oppgaven på alvor, og selvfølgelig også informerer om hvilke konsekvenser det eventuelt vil få for tilsynsgebyrene.

En annen grunnleggende utfordring er til stede i en globalisert økonomi. Vi kan ha så kompetente nasjonale tilsyn vi bare vil, men de vil uansett ha begrenset handlekraft når institusjonene er grenseoverskridende. Kredittilsynet fører ikke tilsyn med filialer i Norge av utenlandske verdipapirforetak. Derfor er det som skjer på den internasjonale arenaen når det gjelder overvåking av finansinstitusjoner, avgjørende.

I forrige uke var statsråden på plass i Davos for å ha en dialog om utfordringer i verdensøkonomien. På det møtet tok Storbritannias statsminister, Gordon Brown, opp at vi nå måtte få oppdatert de institusjonene som overvåker de globale finansmarkedene, og da i særlig grad IMF. Et mer effektivt globalt varslingsystem kunne kanskje gitt økt oppmerksomhet på et tidligere tidspunkt om de ubalanser som subprime-utlåningen i USA bygde opp, og som vi har sett smitte over i mange andre markeder.

Jeg tror Gordon Brown har et viktig poeng. Frie kapitalbevegelser er et gode, men det er ingen naturlov som sier at alle tjener på det. Skal forbrukere, kommuner og andre få like stor glede av det som ressurssterke, globale finansinstitusjoner, må de svake partene – de med minst informasjon – beskyttes mer effektivt. Og mer effektiv beskyttelse kan fortrinnsvis kun sikres gjennom overnasjonale institusjoner som noenlunde kan matche nettverket til de globale finansinstitusjonene. Alternativet er verre. Alternativet til sterkere overnasjonale myndigheter kan fort bli mer proteksjonisme, og det tror jeg vi alle ville tape på.

Per Olaf Lundteigen (Sp) [12:59:07]: Konkurransesikring krever offentlig lovverk som legger til rette for rettfærdig konkurranse, og offentlige institusjoner som følger opp. Ellers blir det store samfunnsøkonomiske tap og monopol i bransjen – spissformulert: Konkurransesikring er et statsprodukt. Faktum er at vi ikke har noe felles lovverk i verden for verdipapirhandelsforetak, men finansmarkeds-

krisen blir mer og mer global som følge av deregulering og internasjonal politisk møte – som vi hadde fra Det internasjonale pengefondet, med fri flyt fra tidlig på 1980-tallet, hvor «full transparency» og «early warning» skulle være virkemidlene, noe som har vist seg ikke å være tilstrekkelig.

En artikkel i Dagbladet 26. november i fjor, av professor Erik Reinert, hadde overskriften: «Terra som systemsvikt». Jeg har lyst til å sitere et par avsnitt:

«På et seminar om finansuroen som tankesmien Respublica avholdt på Sørmarka i august i år, advarte den amerikanske økonomen Jan Kregel forsamlingen om at bankvesenets rolle i kapitalismen var kvalitativt endret. Tidligere var bankenes hovedrolle å bedømme risiko, og det var en funksjon banksystemet lenge har utført tilfredsstillende. Kregel påviste at nye reguleringsregimer i praksis har fratatt banksystemet mye av deres gamle funksjon som risikovurderere og ledet banker og meglerhus til nå å spesialisere seg på sette sammen «pakker» av finansinstrumenter og å tjene sine penger på å selge disse, samtidig som de selv verken utfører sin tradisjonelle rolle som vurderer av risiko eller tar risiko selv. Disse risikofylte pakkene er ikke del av aktiviteten i bankenes regnskap etter at de er blitt solgt. Risikoen havner hos godtroende kjøpere, mens bankene sitter igjen med sikre inntekter fra provisjoner og forvaltningsgebyrer.

Kregel ble under finanskrisen i Asia i 1997 kalt til FN-systemet fra sin stilling som professor ved universitetet i Bologna for å bidra til å løse krisen. Det Kregel pekte på i Oslo var at det som nå flommer over i norsk presse som Terra-skandalen egentlig er en grunnleggende systemsvikt – forårsaket av at gamle reguleringer ble opphevet (Glass-Steagall Act fra 1933) – som er så stor at den i verste fall kan bringe verdensøkonomien med seg i fallet. Sommerens uroligheter basert på høyrisiko boliglån i USA var et første tegn på de samme systemiske problemene.»

Debatten om systemsvikt er mye viktigere enn fokus på menneskelig svikt. Vi ser nå store fall i internasjonale finansmarkeder med store konsekvenser også i Norge. Mye av den internasjonale utviklinga har sin basis i USA, hvor land og folk lever over evne. Det er også de som mener at tilsvarende er tilfellet her i landet.

Flere har ventet på nedturen internasjonalt, bl.a. ledelsen i Kredittilsynet. Nedturen kom seinere enn forventet, og den var mer kompleks og gikk med større hastighet. Derfor var det lettere å gjøre feil. De dristigste eller faglig svakeste rammes først.

Terra Securities er mye nevnt. Noen som er lite nevnt, og ikke nevnt her i dag, er Eksportfinans, som i børsmeldinga av 18. januar i år gikk inn for en børsemisjon på 1,2 milliarder kr som følge av urealiserte kurstap i sin likviditetsportefølje.

Når det gjelder ansvar i saken, er det et delt ansvar etter Senterpartiets syn. Staten har et ansvar bl.a. gjennom Kommunaldepartementets brev av 20. september 2002, hvor Kommunaldepartementet godkjenner at salg av konsesjonskraft brukes til finansiell investering. Revisor sa at

dette er i strid med kommuneloven, fordi dette må være å betrakte som et kommunalt lån som brukes til å investere i finanspapirer.

For det andre er det helt opplagt at kommunene har et ansvar. Det er et uomtvistet klart ansvar sett på bakgrunn av deres beslutninger. Terra Securities har et ansvar. Vi fikk det klaggjort gjennom at Kredittilsynet tilbakekalte konsesjonen.

Når det gjelder tiltak, direkte knyttet til Terra-saka for kommunesektoren, bør man presisere at de ikke kan låne eller kapitalisere framtidige inntekter og plassere disse verdier i finansielle papirer. Når det gjelder lovverket, ble MiFID-direktivet satt ut i norsk praksis i november 2007. Det som der er sentralt, er at vi får en klaggjøring av de ulike roller, slik som jeg tok opp i mitt innlegg 29. mai 2007, bl.a. rolleblandinga mellom rådgivning kontra salg.

Når det gjelder Kredittilsynet, står det ikke på penger. Det er sterk vekst på pengesida, og det betales i stor grad av kontrollobjektene. Ambisjonene må være å ligge i forkant av utviklinga. Det er en sterk kompetanse i institusjonene, og det er gledelig at en del seniorer fra det private næringsliv velger å gå inn i det. Det har videre vist seg at det er strenge reaksjoner mot lovbrudd. Det er bra. Jeg vil avslutte med å si: Kredittilsynet kan ikke drive gjeting av Kongens harer. Det ville bli et enormt ineffektivt offentlig byråkrati dersom man skulle legge opp til at man skulle sikre at alt skjer gjennom de konkrete tiltak på god måte. Det må reguleres på en mer grunnleggende og systematisk måte.

Heikki Holmås (SV) [13:04:31]: Gjennom 1980- og 1990-tallet – kulminert for Norges vedkommende ved inngåelsen av EØS-avtalen – har vi fått en frigjøring av kapitalmarkedene. Målsettingen for det har vært å sørge for at det skulle bli billigst mulig å skaffe penger, låne penger og å få tilgang på kapital. Det har skjedd. Det er riktig at det har ført til at vi har fått billigere kapital. Spørsmålet er til hvilken pris, og hva kostnadene er ved dette.

På finanskomiteens tur til USA, som jeg tror veldig mange her i salen var med på, der vi besøkte flere av institusjonene som har ansvaret for den internasjonale kapitalflyten og for deler av den amerikanske kontrollen, ble én ting klart – iallfall for meg, men min oppfatning er at dette også skjedde flere av medlemmene i finanskomiteen – nemlig at ved den sammenvevde kapitalflyten, sammenvevingen av de forskjellige kapitalmarkedene i verden og sammenvevingen av verdensøkonomien har vi den siden at man får billigere tilgang på kapital, men den siden har åpenbart også en annen side, at man øker risikoen i det internasjonale finanssystemet. Den runden som vi er inne i nå – som vi strengt tatt ikke vet hvor ender i forhold til den uroen som er på verdens kapitalmarkeder nå – viser oss veldig klart at vi kan ha verdens beste kredittilsyn, men så spiller det ingen rolle. For når kapitalmarkedene er så sammenvevde som de er, vil altså ett svakt kredittilsyn eller forhold som f.eks. subprime-lånene i USA, kunne ha avgjørende betydning for og innflytelse på hvordan våre kapitalmarkeder vil fungere. Kostnadene ved å låne internt mellom bankene gikk dramatisk opp på grunn av subpri-

me-lånene som ble avdekket i løpet av fjorhøsten. Det har altså stor innflytelse på oss, selv om vi skulle kunne ha gjort alt rett.

I tillegg er det to ting som har skjedd. Vi har sett at generelt i hele EU-området har vi fått lavere skatter, altså en nedgang i skattenivået i svært mange land. Åpenbare grunner til det er at i det øyeblikket man har fri flyt av kapital, vil kapitalen også søke til det landet der overskuddet beskattes lavest, noe som gjør at man får skattekonkurranse i en nedadgående spiral.

I tillegg virker det som at vi parallelt med dette har fått en utvikling av forskjellene i avkastningen på arbeid og kapital, der en stadig større andel av verdiene som genereres, går til dem som hever inntekten sin fra kapitalen. Det er klart at dette vil føre til økte forskjeller. Ut fra en nyklassisk forståelse av økonomien kan vi si at det kan skape økt velferd. Men alle vet jo at hvis vi bare legger inn det lille premisset som innebærer en synkende verdi, en synkende nytte, av penger, vil en mer rettferdig fordeling av penger være til det gode for et samfunn. Vi vil tvert imot få en motsatt utvikling, når forskjellene øker. Samlet sett kan vi med andre ord si at selv om vi kan se at vi vil få billigere kapital av dette, vil vi samtidig få noen negative sidevirkninger.

Jeg vil bare peke på to forhold som har blitt nevnt her. Det ene ble tatt opp av Høyre, som mener at økt konkurranse vil føre til forbedret internjustis mellom aktørene. Det er en påstand som det etter min oppfatning savnes et fornuftig belegg for. I det øyeblikket en har en rå konkurranse, der det lønner seg nettopp å tøye grensene for hva som er fornuftig å gjøre for å kunne nå igjennom med akkurat sine lån, vil internjustisen tvert imot bli lav: Det vil på en måte lønne seg å bevege seg helt på grensen av regelverket. Dermed kan en være med på å vinne konkurransen.

Det er ikke sikkert at det å låne ut penger, det å kaste penger etter folk, er ulovlig, men det er ikke nødvendigvis lurt hvis de som tar opp lånene, i neste omgang risikerer å stå uten hus og hjem, slik vi nå ser.

Jan Tore Sanner har vært en av dem som sterkest har sagt at det er et problem at vi ikke nå oppfordrer folk til å spare mer. Han burde kanskje være opptatt av at bankene og kredittinstitusjonene de siste årene har lånt ut utrolig mye mer penger – det har vært en enorm vekst – og det til noen som kanskje ikke er i stand til å betjene disse lånene.

Jeg vil si – bare som en siste setning – at jeg synes det er bra at finansministeren varsler at det vil komme en gjennomgang av eller i hvert fall en diskusjon om dette i kredittmeldingen, og at jeg ser fram til det.

Reidar Sandal (A) [13:10:06]: Representanten Sanner har i interpellasjonen sin teke opp eit tema som generelt er viktig. Det vil eg gi han honnør for. Derimot registrerer eg at Framstegspartiet er misfornøgd med interpellanten. Sanners hylling av marknadsøkonomien er ikkje uhemma, og han er visst for positiv når det gjeld å bruke statlege midlar til tilsynsoppgåver.

Mitt klare utgangspunkt er at det skal vere gode kontrollrutinar og klart definerte spelereglar dersom marknadsøkonomien skal fungere tilfredsstillande, og dersom

han skal yte gode bidrag til velferdsutviklinga i samfunnet vårt. Av den grunn må vi frå tid til anna stille kontrollspørsmålet: Verkar rutinane slik dei skal? I denne samanhengen må vi setje søkjelyset på finansnæringa i landet vårt og sjølv sagt òg på dei statlege organa som skal utføre kontroll- og overvakingsoppgåver på dette fagfeltet.

Heldigvis har norsk økonomi ei tid vore prega av solid utvikling. På det internasjonale planet er biletet meir samansett. Særleg i USA, som er eit viktig lokomotiv i den internasjonale økonomien, har utryggleiken breidd om seg det siste året. Til denne tid har vi først og fremst erfart det ved at børsen har falle kraftig.

Problema i USA har i stor grad si årsak i at bankane har «pusha» bustadlån på personar som eigentleg ikkje har råd til å handtere låna, såkalla «subprime» bustadlån. Porteføljar av slike lån er selde vidare til andre finansinstitusjonar, og på denne måten har problema spreidd seg. Bankane er blitt tilbakehaldne med å låne kvarandre pengar, og styresmaktene har måtta tilføre likviditet for at ikkje interbankmarknaden skulle tørke heilt inn.

I fleire år har vi hatt god vekst i norsk økonomi. Oslo Børs har nærmast hatt eventyrlig vekst. Bustadprisane har stige kraftig. Sidan nyttår har derimot verdien på børsen falle med ca. 20 pst. For ein del aktørar har dette fått store negative konsekvensar. Her har finansinstitusjonane eit vesentleg ansvar.

Norske bankar har til denne tid hatt låge tap og få misleghaldne lån. Likevel er det all grunn til å mane til ansvarleg haldning også i det norske bankstellet. Bankane bør no vere forsiktige med utlån, også lån til bustadformål. Kredittvurderingane må vere nøkterne og realistiske. Her har finansnæringa og styresmaktene ei felles oppgåve i å sikre velfungerande finansmarknader. I tillegg til ei god regulering må finansnæringa sjølv arbeide for å halde ein høg etisk standard. Det handlar om meir enn å halde seg innanfor gjeldande lovverk.

Eg vil streke under kor viktig det er å ha eit regelverk som sikrar god soliditet i finansinstitusjonane våre. Det er ei kjensgjerning at uro i finansmarknadene lett kan få store konsekvensar for samfunnsøkonomien. I den samanhengen er det svært viktig å ha eit solid tilsyn. Ei sentral oppgåve for Kredittilsynet er å føre tilsyn med institusjonar og marknader og å medverke til finansiell stabilitet. Bak dette målet ligg det viktige samfunnsøkonomiske omsyn. Det blir ei viktig oppgåve å ta vare på interessene både til forbrukarane og til investorane.

Kredittilsynslova slår fast at Kredittilsynet skal sjå til at finansinstitusjonane verkar på ein forsvarleg måte. Den nye verdipapirhandellova, som begynte å verke for knapt tre månader sidan, gir Finansdepartementet høve til å delegere oppgåver til Kredittilsynet. Eg vil tru at den rolla blir ein viktig del av tilsynet sitt arbeid framover.

Investeringsrådgivarane blir no lagde under tilsyn av Kredittilsynet. Det er eit stort og viktig framsteg, ikkje minst fordi tilsynet har sanksjonsrett dersom det skjer lovbrøt. Vi har altså teke nye og nødvendige grep den seinare sida for å styrkje forbrukarane sine rettar.

Kredittilsynet har ei stor og viktig oppgåve i samfunnet vårt. Arbeidsfeltet er, som nemnt, blitt utvida. Dessutan

har det kome til uttrykk i budsjettarbeidet denne perioden. Talet på tilsette er vesentleg utvida, nettopp for å gi rom for å kunne utføre det viktige arbeidet som tilsynet er pålagt.

Eg vil til slutt gi Kredittilsynet ros for innsatsen, ikkje minst for den effektive handteringa som blei vist i saka om Terra Securities ASA sist haust.

Peter Skovholt Gitmark (H) [13:15:29]: Winston Churchill sa noe slikt som at demokrati er det dårligste styresystemet med unntak av alle andre styresystemer som er forsøkt. La meg si det samme om markedsøkonomien: Markedsøkonomi er trolig det dårligste økonomiske systemet med unntak av alle andre økonomiske systemer som er forsøkt.

Jeg har ikke noe problem med å hylle markedsøkonomien for dens positive sider. Samtidig har jeg heller ikke problemer med å trekke fram en rekke negative sider, feil og mangler. Det er markedsøkonomien gjennom en effektiv ressursutnyttelse som har gjort Norge rikere. Vi har 0,1 pst. av verdens befolkning. Samtidig har vi 1,2 pst. av verdens eksport og 1,1 pst. av verdens import.

Vår velstand er bygd på nettopp markedsøkonomiens prinsipper. Vi begynte gjennom handel med trelast, videreutviklet gjennom skipsfart og industri og nå senest gjennom olje og gass. Vi kan trekke fram land som India og Kina. Det var først etter deres inntreden i markedsøkonomien og i internasjonal handel at hundrevis av millioner av mennesker ble hentet ut av varig fattigdom.

Det er synd å se at så mange av de rød-grønne ønsker å bruke sin taletid på å trekke fram de negative sidene ved markedsøkonomien. Vi ser hvor imperfekt systemet i USA kan være, gjennom feil og mangler i forhold til både lovverk, kontrollsystemer og reaksjoner, men det betyr ikke at det er markedsøkonomien som er feil. Det betyr nettopp at det er det forhåndsnevnte som ikke har fungert etter hensikten. Jeg vil si at vår velstand, og dermed også vår framtidige velferd, ble bygd og bygges nå gjennom vår aktive inntreden i markedsøkonomien for lang tid tilbake.

En godt fungerende markedsøkonomi har sterke og klare kontrollmekanismer og institusjoner med sanksjonsmuligheter. Interpellanten reiser et viktig spørsmål når han spør hvordan vi videreutvikler markedsøkonomien gjennom kontrollmekanismer og institusjoner i Norge for å ha frie kapitalbevegelser i en rettferdig konkurransesituasjon. Internasjonalt har det blitt trukket fram at IMF spiller en sentral rolle. Det er jeg helt enig i. I Norge er det i hovedsak Kredittilsynet og Økokrim, men også Skattedirektoratet, som spiller disse nøkkelrollene. For at vi i Norge skal ha aktører som ikke utnytter markedsøkonomiens feil, mangler og smutthull, er det nødvendig at disse tre institusjonene er uavhengige og har tilstrekkelig med ressurser, også menneskelige. Lovene må være klare, sanksjonene må være kjente og avskrekkende, og etterforskning av mulige lovbrudd en selvfølge, reaksjonene ved lovbrudd likeså.

Jeg hadde håpet at denne debatten skulle bli en debatt om hvordan vi nettopp bruker de menneskelige ressursene som er i Kredittilsynet, men også i Økokrim og Skattedirektoratet, for å videreutvikle markedsøkonomien, for å innse, også for framtiden, at markedsøkonomien trygger

norsk velferd og internasjonal velferd. Dessverre ser det ut til at denne debatten har kommet inn på et sidespor, men jeg håper at interpellanten gjennom sitt siste innlegg klarer å få debatten tilbake på hovedsporet.

Presidenten: Da har interpellanten Jan Tore Sanner en taletid på inntil 3 minutter på å komme tilbake på hovedsporet.

Jan Tore Sanner (H) [13:20:00]: La meg begrense meg til noen få merknader.

For det første vil jeg takke for en interessant debatt, som har en prinsipiell side om hvor fri og åpen markedsøkonomien skal være, men også en praktisk side om hvordan man skal sikre hensiktsmessig regulering og gode tilsynsordninger.

La meg kort kommentere representanten Tybring-Gjeddes overraskelse over at Høyre er tilhenger av å styrke tilsynsordningene. Det burde ikke overraske ham. Høyre er tilhenger av å styrke domstolvesenet. Vi har ved flere anledninger tatt til orde for å styrke Datatilsynet og Konkurransetilsynet. Jeg mener at det er all mulig grunn til også å reise spørsmålet om en styrking av Kredittilsynet. Jeg registrerer imidlertid at budsjettskruen har skrudd seg til i regjeringspartiene, og at man nå er mer opptatt av å få mer ut av de ressursene man har til disposisjon. Det er en fornuftig tilnærming, men jeg mener at i den liberaliserte og globaliserte økonomien vi har, bør også det spørsmålet reises.

Jeg registrerte at representanten Holmås understreket at det hjelper ikke hvor strålende tilsyn vi har i Norge, hvis det svikter internasjonalt. Vel, det er et interessant synspunkt som jeg mener understreker viktigheten av en videre diskusjon om overnasjonalitet og internasjonale institusjoner, som jeg mener også hører hjemme i denne diskusjonen.

Til slutt: Jeg registrerte at representanten Holmås har merket seg det samme som jeg, nemlig at finansministeren åpner for en gjennomgang av om et bedre tilsyn på et tidligere tidspunkt kunne ha bidratt til en begrensning, eller om vi kunne ha unngått denne skandalen knyttet til Terra Securities. Jeg håper at vi får en slik gjennomgang, og at den kan presenteres f.eks. i forbindelse med kredittmeldingen. Det ville gi oss et bedre utgangspunkt for å dra denne diskusjonen videre og forsøksvis kanskje klare å trekke noen konklusjoner om hvordan vi skal bedre tilsynene for fremtiden.

Statsråd Kristin Halvorsen [13:22:34]: Det er et par ting fra debatten som jeg synes det er verdt å merke seg.

Jeg tror kanskje det var representanten Syversen som tok det opp først, nemlig: Hvordan er nå den internasjonale debatten om hvordan man temmer en internasjonal globalisert økonomi? Den sprer seg omtrent i vifteformasjon, slik som denne debatten har gjort hvis vi tar med representanten Tybring-Gjedde. Det er selvfølgelig noen i debatten som sier at i en markedsøkonomi der man er utsatt for risikoeksponering, må man også regne med at det med jevne mellomrom vil oppstå problemer og markedssvikt, som kommer til å bety at noe går over ende, og det må til for at markedsøkonomien skal fungere. Dette går en del av

innleggene på i den globale debatten om dette – riktignok meget amerikanskinspirert – og jeg tror ikke veldig mange i den norske debatten vil være enig i at dette er en måte å håndtere et økonomisk system på.

I den andre enden er de som nå ber om at man satser mer på de internasjonale institusjonene for å få en sterkere kontroll og en bedre mulighet til å følge med. Jeg synes også at det for Norge er en veldig interessant og viktig debatt å delta i. Vi har jo vært med på mange av disse initiativene selv, og hvis alle hadde innført det som nå er Basel II, hadde antakelig ikke denne subprime-krisen kunnet oppstå.

Jeg merker meg at Tybring-Gjedde er på den helt andre fløyen her, og jeg må si jeg er veldig uenig. Det er selvfølgelig lov å gjøre noe som er dumt, men vi kan jo ikke ha ansvarlige finansinstitusjoner som har lov til å gi folk så dårlig informasjon at vanlige mennesker, dvs. folk flest, ikke har oversikt og blir lurt til å gjøre noe dumt. Den går ikke. Derfor trenger vi regulering og tiltak på dette området.

Jeg regner med at vi kommer til å komme tilbake til hva slags lærdommer en kan trekke av Terra-saken i andre sammenhenger, men jeg vil minne om at Kredittilsynet gikk meget raskt inn i denne saken og på bakgrunn av det lovverket som eksisterte før det vi nå har fått, sa at dette er i strid med god forretningsskikk og varslet en tilbakekalling av deres konsesjon. Og det er ganske tvilsomt om disse forholdene ville blitt avdekket gjennom et vanlig tilsyn, uten at en på forhånd hadde fått indikasjoner om at et foretak drev med utilbørlig markedsføring av en slik type produkt.

Vi må regne med at det er stikkprøvekontroller som er det vi vil være rustet med i denne typen saker framover. Så er selvfølgelig spørsmålet hvor ofte de skal være, hvor mange ganger en kan gå inn med dem. Også det at det blir mye offentlighet rundt dem, og at de får konsekvenser, at Kredittilsynet er på plass og reagerer på en slik måte at alle andre aktører i markedet ser at dette ser vi ikke mellom fingrene med, og at det virker preventivt på alle andre aktører, har en enorm betydning.

Jeg vil takke for en spennende og viktig debatt i disse turbulente tider.

Presidenten: Debatten i sak nr. 3 er avsluttet.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget går nå til votering.

I sak nr. 1 er det allerede votert.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Bent Høie velges som medlem av Stortingets delegasjon til EFTA-parlamentarikerkomiteene og Den felles EØS-parlamentarikerkomiteen istedenfor Børge Brende.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: I sak nr. 3 foreligger det ikke noe vote-ringstema.

Sak nr. 4

Referat

1. (120) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 114/2007 av 28. september 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2007/16/EF av 19. mars 2007 om samordning av lover og forskrifter om visse foretak for kollektiv investering i verdipapirer (UCITS-fond) (St.prp. nr. 31 (2007-2008))
2. (121) Samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 20/2007 av 27. april 2007 om innlemmelse i EØS-avtalen av direktiv 2006/46/EF av 14. juni 2006 om årsregnskaper og konsoliderte regnskaper for visse selskapsformer, banker og andre finansinstitusjoner og forsikringselskaper (St.prp. nr. 32 (2007-2008))

Enst.: Nr. 1 og 2 sendes finanskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenrikskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
3. (122) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hans Olav Syversen, Line Henriette Holten Hjemdal og Jan Sahl om lavere årsavgift og støtteanordning for ettermontering av partikkelfiltre på dieseldrevne kjøretøy (Dokument nr. 8:45 (2007-2008))

Enst.: Sendes finanskomiteen.
4. (123) Eksportfinans ASA - statlig deltakelse i kapitalforhøyelse (St.prp. nr. 33 (2007-2008))

Enst.: Sendes næringskomiteen.
5. (124) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Per Sandberg, Arne Sortevik og Åge Starheim om dispensasjon for personer over 70 år til å kjøre persontransport mot vederlag (Dokument nr. 8:46 (2007-2008))

Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
6. (125) På like vilkår: Kvinners rettigheter og likestilling i utviklingspolitikken (St.meld. nr. 11 (2007-2008))

Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.29.